

מקבץ בין תחומי תשע"ז

האקדמיה רואה ערך אסטרטגי רב בלימודים בין-תחומיים לזהותה ולעתידה של בצלאל. מקבץ הקורסים הבין תחומי ישמש כמעבדה לפיתוח תחומי מחקר והוראה חדשניים, מאתגרים ומרכזיים באקדמיה. מקבץ הקורסים יכלול קורסים הרלוונטיים לנושאים מרכזיים בסדר היום האקדמי כאשר אלו יעניקו מענה מאוזן והוגן, ככל הניתן, לכלל המחלקות והתחומים בבצלאל.

מקבץ הקורסים הבין תחומיים יתקיימו בסמסטר א' וב' בימי ד' אהה"צ, בין השעות 14:30 – 17:30 ובסמסטר קיץ בקורס מרכז בן שבועיים (מועדים יתפרסמו בהמשך). כל קורס סמסטריאלי מקנה 2 נ"ז. הרישום לקורסים אלה יתבצע בעת הרישום הממוחשב בתעדוף.

הרישום לקורסים במקבץ הבין תחומי אינו חובה. במסגרת התעדוף ניתן יהיה להירשם לקורס אחד ממסגרת זו שיחליף קורס בחירה במחלקה בשנה ג' (למעט במחלקות בהן אין קורסי בחירה בשנה זו). סטודנטים המעוניינים להירשם לקורס נוסף ממסגרת זו מעבר לתכנית הלימודים, יוכלו לעשות זאת בתקופת השינויים על בסיס מקום פנוי.

פרוט הקורסים לפי סמסטרים

2	סמסטר א'
8	סמסטר ב'
14	סמסטר קיץ

עיצוב משנה מציאות-DESIGN FOR A CHANGE

מרצה: דורון אורין

סמסטר א'

אנחנו נוטים להתייחס אל חפצים ואל טכנולוגיה כאל ישויות ניטרליות. אך חפצים ופיתוחים טכנולוגיים ניתנים לקריאה גם כאמצעי ביטוי של רעיונות ושל תפיסות אידיאולוגיות ופוליטיות. חפצים וטכנולוגיות מכתובים אופני התנהגות וחשיבה ומשפיעים על החברה בתוכה הם משמשים. עיצובו של החפץ קובע מי ישתמש בו, מכוון את אופני השימוש, יוצר אפשרויות חדשות ומונע אפשרויות אחרות. המשמעות של כל הדברים הללו היא שלחפצים יש פוליטיקה וכאשר אנו מעצבים אותם איננו יכולים להתעלם מכך. הקורס יעסוק בקשר ההדדי שבין האובייקטים לבין החברה ויבחן את הדרך בה יוצר קשר זה מציאות חדשה. נתבונן בתפקידים הפעיל של המעצבים ביצירת החברה והסביבה, לא כנותני שירות אלא כמעצבי עולם חדש, אמיץ אבל גם רב סכנות. הקורס יעורר את הסטודנט/ית להכרה באחריות ובאתיקה המתחייבת מבחירה בתחומי עיסוק מסוימים ומהימנעות מעיסוק בתחומים אחרים. הקורס מתבסס על רעיונות מתחום ה STS (Science and Technology Studies) ומביא לכדי יישום מעשי ועיצובי מבטים סוציולוגיים, היסטוריים ופילוסופיים של הטכנולוגיה והמדע.

מבנה הקורס:

בחלקו הראשון של הקורס נעסוק בסקירה של פרויקטים - כדוגמת מערכת ההסעה ההמונית בקוריטיבה, בברזיל, בטכנולוגיות - כמו הרשת הסולרית, מוצרים כדוגמת מצלמת הוידאו הקומפקטית וברעיונות - כמו עקרון ה CRADLE TO CRADLE, או העיצוב האוניברסלי. נבחן כיצד הם נוצרו וכיצד השפיעו על החברה. ננתח את עקרונות הפעולה ומרחבי הפעולה של האובייקטים השונים וניצור מערכת של כלים רעיוניים לצורך פיתוח מוצרים בעלי השפעה על הסביבה. בחלקו השני של הסמסטר נפתח הצעות לעיצוב אובייקטים משני מציאות. האובייקט יכול להיות מוצר תלת ממדי, קמפיין, שירות, טכנולוגיה, חלל תלת ממדי, מערכת תחבורה או כל תוצר אחר התואם את תחום הלימודים ונטיותיו של הסטודנט/ית. הסטודנט/ית יוכל לבחור עד כמה מציאותי או מידי יהיה השינוי המוצע. יהיה עליו להציג את היתכנות הפרויקט, להגדיר אם מדובר בהצעה עתידנית או מעשית, לבסס את החלטתו על מחקר ולהבהיר את המשמעויות הנובעות ממנה. הקורס יעסוק בהרחבה בשאלת החדשנות - כיצד ובאילו דרכים ניתן להעביר רעיון חדש, מהפכני, וילמדו כלים לשכלול דרכי תצוגה ופרזנטציה. מקומו של המעצב בחברה, והשאלה האם על המעצב לקחת חלק פעיל ביצירת הסביבה בה אנו חיים אינה מוגבלת

לדיסציפלינה אחת, זו שאלה בה צריך לעסוק כל מעצב/ת. היכולת לפתח רעיון ולמצוא את הדרך המיטבית להציגו, יכולת שלה נקדיש חלק נרחב בדיונים בסמסטר, ישמשו את הסטודנט/ית ככלים לשימוש בחייהם המקצועיים כמעצבים. כמשתמע מכך, הקורס מיועד לסטודנטים מכלל המחלקות.

הערכת הסטודנט:

בקורס: יינתנו שלושה תרגילים קצרים (30%) ותרגיל אחד ארוך (60%). התרגילים הקצרים יעסקו בניתוח ובתגובה מהירה על הנושאים התיאורטיים שיוצגו בתחילת הקורס. בפרויקט הסופי יתבקשו הסטודנטים לעצב ולהציג, תוך כדי שימוש בכלים שנלמדו בקורס, אובייקט המאתגר את המציאות בה אנחנו חיים היום. כמו כן תידרש מהסטודנטים השתתפות ערה בשיעור (10%)

טאקספיריאנס - TExperience (חוויה טכנולוגית)

מרצה: שרית יודלביץ'

סמסטר א'

מטרת הקורס היא להבין את הביטוי והחוויות שלנו כבני אדם בתיווך הטכנולוגיה: להכשיר את הסטודנטים/ות לעצב, ליצור ולבקר חוויות כאלו. הקורס מתייחס לאינטראקטיביות כאל מדיום חווייתי בעל יכולת לחרוג מגבולות המסך-מקלדת-עכבר. הקורס הוא סדנה רעיונית, במהלכו יוכשרו הסטודנטים לעיצוב חוויות שעושות שימוש בכל ספקטרום החושים והגירויים של העולם הפיזי (קול, תנועה או מגע). לשם כך, ילמדו הסטודנטים/ות לחבר מעגלים אלקטרוניים, להלחים, לכתוב תוכנה, לבנות מערכות הכוללות חיישנים, לשלב טכנולוגיה ואינטראקטיביות בחללים, חפצים, עיצובים ויצירות אומנות. בפרט, הדיון בכיתה יתייחס לעידן הנוכחי בו היכולת לקלוט, לעבד ולפלוט נתונים קיימת כמעט בכל אובייקט ובכל מרחב. במהלך הקורס ידרשו הסטודנטים/ות להגיש מספר פרויקטים שבועיים שיעזרו בפיתוח ההבנה של אינטראקציה וחוויה, ביניהם: פירוק של חפץ ושינוי מהות פעולתו, יצירת ממשק חווייתי חדש למשחק מחשב קיים ועוד. בנוסף את הקורס ילווה פרויקט תיאורטי מתמשך של ניתוח אינטראקציות קיימות. לסיום, יגישו הסטודנטים/ות פרויקט מסכם שישקף את החשיבה העיצובית-טכנולוגית החדשה שרכשו במהלך הקורס. הציון מורכב מסך כל התרגילים והפרויקט המסכם. ינתן משקל גם לנוכחות בשיעורים, גישה והשתתפות. הקורס מיועד לסטודנטים/ות בכל הרמות ולא דורש ידע טכנולוגי קודם.

סאונד, עיצוב פס קול ועיצוב פסקול לתמונה

מרצה: דניאל מאיר

סמסטר א'

הסאונד הוא מרכיב חשוב ולעיתים עיקרי ביצירות אמנות. עם זאת, לעיתים קרובות מדי הוא נותר מוזנח בתהליך היצירה בגלל חוסר מודעות לכובד משקלו. מניסיוני בפורמטים שונים ובגישות שונות של סאונד (מייצבי סאונד, סאונד לוידאו ארט, לפיצירים ולסרטים דוקומנטריים, סאונד באינטראקטיב, רדיו, תיאטרון, מייצבים ומייצגים) אני מציג גישות חשיבה שונות ופתרונות לסוגי היצירה השונים.

מטרת הקורס: לחשוף את הסטודנטים/יות לחשיבותו של הסאונד בתחומי היצירה השונים ולאפשרויות השונות שקיימות בגישה לעיצוב סאונד לתמונה. הקורס מקנה לסטודנטים/יות כלים הכרחיים לשמיעה, להקשבה וליצירה שיאפשרו להם בסופו של דבר ליצור או לבחור את פס הקול שישרת את היצירה שלהם בצורה המתאימה והטובה ביותר.

חשיפה לצורות ולגישות עבודה שונות על סאונד חשובה לסטודנטים/יות, גם אם יבחרו בעתיד שלא לעסוק בעיצוב הסאונד בעצמם מכיוון שהיא תקנה להם ידע בסיסי לגבי הכלים והמושגים הקשורים בעבודה על סאונד באופן שיאפשר תקשורת גבוהה מתוך שפה משותפת עם אנשי סאונד מקצועיים. במהלך הקורס ילמדו הסטודנטים/יות על הרבדים המרכיבים את פס הקול המוגמר כפי שהוא מופיע ברובהסרטים: טקסט (דיאלוגים), אפקטים אוויריות ופוליז ומוזיקה ומשמעותם ביצירה.

תחילה נתמקד בכל אחד מרבדים אלה בנפרד, כשהדגש יהיה על האופן בו אפשר ליצור כל אחד מהם בצורה האיכותית ביותר, ולבסוף, נלמד איך לשלב ביניהם בצורה הנכונה ביותר.

תוצרי הקורס:

מהשיעור הראשון ילוו את הקורס מטלות על בסיס שבועי. הסטודנטים ידרשו להכין עבודות בית כגון: הקלטה, עבודה על טקסט בלבד, יצירת סאונד אפקטים, ומוזיקה והתנסות בטכניקות שונות. העבודות יוצגו ויידונו בכיתה. השילוב של התנסות ביצירה מצד אחד וקבלת ומתן ביקורת מצד שני יעזור לסטודנטים לפתח אינטואיציות לגבי מה עובד ומה לא עובד. בנוסף למטלות השותפות, ידרשו הסטודנטים לעבודת סיכום שתתפרס על פני שלושת השבועות האחרונים בקורס ובה יתבקשו ליישם את כל מה שלמדו בקורס. הציון הסופי יקבע על סמך עבודת הסיכום ועל סמך התקדמות אישית.

דרישות הקורס והרכב הציון הסופי:

50% מטלות בית שינתנו משיעור לשיעור במהלך הסמסטר

50% עבודת סיכום

מעשה אמנות הוא שיר

מרצה: דן תורן

סמסטר א'

כתיבת שירים היא אמנות הצמצום. איך לבחור את הנושא? כיצד לבחור את הסגנון, את המילים? הכוח של הדימוי החזותי כחלק מיסודות השיר, המקצב, הניגון. כל אלו ועוד בפרספקטיבה של אמנות בכלל. נלמד לפתח את הביטוי האישי שלנו דרך כתיבת שירים אשר חלקם יולחנו (תלוי אם יש מוסיקאים בכיתה).

<https://www.facebook.com/%D7%9E%D7%A2%D7%A9%D7%94-%D7%90%D7%9E%D7%A0%D7%95%D7%AA-%D7%94%D7%95%D7%90-%D7%A9%D7%99%D7%A8-347130192161243/>

כתרים, נזרים, וכיסויי ראש מדבריים

מרצה: אבי סיטון

סמסטר א'

הקורס יקנה כילים, מתודות ואימון ביצירה מהירה מבוססת אינטואיציה. תוצרי הקורס יהיו סקיצות בלבד (לא תוצרים מוגמרים) מתוך כוונה ללמוד ליצור מסת וטווח סקיצות גדולה ככל האפשר, מצב אשר יאפשר מהלכים של רדוקציה וסלקציה (בשונה מעבודה על MASTERPIECE) מהלכים החיוניים לקיום תהליך אמנותי- עיצובי פורה, משמעותי ובעל-ערך. הקורס ממוקם בין תחום האמנות (פיסול בעיקר) לבין תחום העיצוב (עיצוב אופנה אך לא רק). נקודת המוצא הינה האקלים והמקומיות (ההיפך מגלובליזציה) כיסודות ליצירה. לעניננו: המדבר בו אנו חיים יהווה נקודת מוצא להתייחסות אמנותית- עיצובית. האקלים המדברי כגורם משפיע פונקציונלית, מסורות ותרבויות של יושבי המדבר, מיתוסים מדבריים, רכילות ואמירה- המדבר כמושג.

בצלאל במוזיאון

מרצה: הדס קידר

סמסטר א'

הקורס מאפשר הצצה אל מאחורי הקלעים של מנגנון מוזיאון ישראל. נתחקה אחר מסלולן של יצירות מרגע קבלתן למוזיאון (מיון, תיארוך, אימות, שיוך, הערכה המקצועית, ריפוי, רסטורציה) ועד למעברן למחלקות המוזיאון. בסדרה של 'שהויות' (residency) במחלקות: עיצוב ואדריכלות, רישומים והדפסים, אגף הנוער וכתב העט של המוזיאון נעשה היכרות בלתי אמצעית עם אוצרים ועובדים במוזיאון ועם סוגיות מרכזיות המעסיקות אותם: עיצוב וטיפוגרפיה של מהפכות; מודלים בחינוך לאמנות; הפצת ידע באמצעות כתב עת מוזיאלי; תהליך עבודה עם יצירה עלומה; הערכת יצירות החשודות כזיוף; הדפסים שנעשו בעקבות יצירות מופת ועוד.

סדנה לתקשורת חזותית באמצעות מיצג

מרצה: עדינה בר-און

סמסטר א'

מה בעצם מייצגים המושגים המוכרים כל כך והשגורים כמו - קומפוזיציה, חלל, צורה ...!? כיצד ההחלטות האסתטיות שלנו משקפות את האישיות שלנו וההפך? באמצעות התנסויות בתנועה היומיומיות ביותר, של צעדים, של מבט, וכמובן חשיבה, נברר ונכיר בהתנהגות שלנו כמתווה לעשייה האישית שלנו ב-אמנות. הסדנה, יוצאת דופן וייחודית, מהנה ומדרבנת לחשיפה והכרת תהליכי היצירה האישיים שלך- בכל מדיה חזותית בה אתה עוסקת.

הסדנה תעסוק בהתנסות שהיא מחקרית-אישית אודות תקשורת חזותית. הלמידה תעשה באמצעות המיצג, הפרפורמטיבי, כדי לחוות את הרצף שבין המחשבה והפעולה. זו סדנה שתאפשר לסטודנטית ולסטודנט, בכל מדיה חזותית, לבחון בכלים חדשים שאינם מוכרים את ה-דגמים האישיים, הספציפיים לתהליכי היצירה באמנות שלה ושל, ואף לקשר ולהשוות בין תהליכים אלה לדפוסים אחרים שמוכרים בהתנהלות חייה או חייו הפרטיים; הסדנה תאפשר הבנה של המשותף והדומה, התקשורת, בין האופן שכל אחת ואחד יוצרת באמנות ובין האופן שכל אחד ואחת פועלת בחיים. באמצעות תרגילים מגוונים, פשוטים ומעשיים בחלל הכיתה, או בסביבת מבנה האקדמיה, נברר משמעויות של מושגים מהשיח האמנותי כדי להבין אותם בהקשר של התקשורת האישית – למשל: הקומפוזיציה - כמתווכת בין האמן והצופה; הנראות ב-הסתרה, השתקפות, טשטוש וכיו"ב - כמצבי תודעה; הדמות האנושית עם חפץ – כמצבים טקסטואליים; המבט – כנותן עדות; החלל השקט והריק - כמזמני מעורבות; הפס קול – כזה שאינו מפרש. במהלך שיעור יתנהלו הסטודנטיות והסטודנטים בכיתה, או במרחב אחר, ויונחו בהוראות פשוטות הקשורות בתנועות יומיומיות כמו צעדים במרחב, תנועה במפלסים, מבטים באיכויות ובכיוונים שונים. החריג הוא שבמהלך התרגילים הסטודנטים והסטודנטיות יתבקשו להסב את תשומת הלב למחשבות שעולות בזמן ביצוע התרגיל, ואלה יתפרשו כתנועה כשלעצמה; תנועה של המחשבה המתרחשת לצד התנועה הפיזית. לעתים במהלך תרגיל יוקצבו מספר שניות, שיספרו בקול רם, על מנת שישמר הזיכרון של הזמן והמשך; תשומת הלב לזמן התחום תייצר הבנה של השלם המורכב מהתחביר של הגוף והמחשבה. העבודה תהיה לבד, בזוגות, בשלושות, האחד או האחת אל מול שלישייה או בקבוצה שכוללת את כל הסטודנטים והסטודנטיות. במהלך השיעור סטודנטית או סטודנט יוכלו לקחת פסק זמן כדי לרשום מחשבה שברצונה או ברצונו לזכור; השיעורים יזכרו מחשבה ותובנות לגבי תהליכי היצירה האישיים ואף יעוררו ויאיצו רעיונות להמשך.

דרישות הקורס:

- 1) נוכחות מלאה - שתי חיסורים יכובדו עם אישור רפואי.
- 2) שלוש עבודות מעשיות – שתי עבודות קטנות במהלך הקורס והאחת עבודה מסכמת בסוף הקורס.

אופן חישוב הציון:

כל אחת משתי העבודות הקטנות – 25% מהציון הסופי.
העבודה המסכמת – 50% מהציון הסופי.

הסרט הקצר מאוד

מרצה: רונן לייבמן

סמסטר א'

השנים האחרונות ראו את שובו של הסרט הקצר חזרה לתודעה בשיח הקולנועי. התפיסה המקובלת שראתה בסרט הקצר הכנה לסרט המלא, הארוך, החלה משתנה וההבנה שהקולנוע נולד מסרט קצר וזהו למעשה ה"קולנוע האמיתי" החלה להוביל מהלך הרואה בסרט הקצר יחידה אמנותית בעלת ערך וייחוד משלה.

השנים האחרונות גם ראו את הופעתם של כלי יצירה קולנועיים בייתיים ואלטרנטיביים. כלים אלה, החל ממצלמות גו פרו, כלי עריכה כגון VINE, GIFF ואינסטגרם ועד מצלמות טלפונים ועוד רבים וטובים, מאפשרים ליצור קולנוע חדש ואחר אשר ניתן לראותו בעלייתם של פסטיבלים ייעודיים לכך- סרטים בני דקה, סרטי פלאפונים ועוד.

הקורס המוצע יתפקד כמעבדה לבדיקת גבולות הנרטיב הקולנועי והפקתו בפורמט של סרט קצר. הקורס יתבסס על דיונים סביב השאלה של מהו נרטיב ומהם גבולותיו הקולנועיות והטכנולוגיות ויכלול בחלקו דוגמאות מעולם האמנות, קולנוע, וידאו ארט ומשחקי המחשב. במהלך הקורס הסטודנטים/יות יתנסו בפורמטים שונים של אמצעי מבע קולנועיים המיועדים ליצירה של סרט קצר מאוד.

בחלקו השני הקורס ינוהל כמפגשי הפקה כאשר העבודה בו תיעשה בקבוצות של 1-3 סטודנטים/יות בקבוצה. העבודה תיעשה על בסיס לוח זמנים מוגדר מראש של פיתוח וכתובת תסריט, הפקה, צילום ועריכה. תוצרי הקורס יהיו סרטים בני לא יותר מחמש דקות סרט

קהל היעד:

הקורס מיועד לסטודנטים בעלי זיקה קולנועית ו/או טכנולוגית אך אינו מוגבל למחלקות ספציפיות. לדוגמא, סטודנטים מעיצוב תעשייתי יכולים לפתח פרוייקט סביב מתקני צילום כמו שסטודנטים מהמחלקה לצורפות ואופנה יכולים לפתח נרטיב סביב מערכות לבוש.

הרכב הציון ודרישות הקורס:

נוכחות חובה, הגשת 3 מטלות לפחות כולל מטלה סופית, השתתפות פעילה וניצול מרחב הקורס כבסיס להתנסות ובדיקת גבולות רעיונית, יהוו את הבסיס לציון הסופי בקורס.

על חומר וחומרה Soft/Hard-Ware מרצות:שנית אדם אלקיים ושרית יודלביץ'

סמטר ב'

הקורס פותח מרחב יצירה המשלב עבודה בטכניקות קראפט מסורתיות של חומרים רכים וטכנולוגיה דיגטלית. נעשה שימוש בחומרים וטכניקות קונבנציונלים לצד חומרים חדשניים, תוך דיון בתחומים שבין החומר והחומרה, התוכן והתוכנה. הסטודנטים יעצבו ויצרו אבזרי לבוש דינאמיים ואינטרקטיביים, הצופנים קודים ונרטיבים טכנולוגיים אסתטיים ותרבותיים. העבודה המשותפת של יוצרים משלוש דיסציפלינות עיצוב שונות עומדת במרכז הקורס, במטרה לעודד חשיבה ויצירה רב זוויתית, שתעסוק בשאלות כגון: תפקידו של המעצב והעיצוב האינטרקטיבי ביחס להשפעה החברתית ותרבותית והאתית של טכנולוגיות שונות קיימות וחדשות, חלקו של הלובר או ביצירה, שקיפות הטכנולוגיה, המהפכה התעשייתית השלישית (תנועת ה- make), אופנה טכנולוגית - טכנולוגיה לבישה (wearables). דרך הרצאות ומספר תרגילי עיצוב שיועברו בסדנאות בכיתה והתנסות בחומרים ובטכניקות קראפט וטכנולוגיה, נדגים ונפרט מגוון חומרי גלם, טכניקות עבודה וייצור, טווחי איכויות של חומרים ומוצרים, חידושים תהליכים ושינויים בתחום. נערוך היכרות עם מגוון אריגים וסיבים טבעיים וסנטטיים, טקסטילים חכמים, (E-textiles high-performance fabrics), וטכניקות עבודה בבד, תפירה והדפס, נכיר עורות שונים, ונתנסה בטכניקות עבודה בCow hide/skins, נדבר על הדרכים להפקת גזרות פיתוח והתאמתן לגוף. נסקור את השימוש במעגלים חשמליים, חיישנים, מיקרו-בקרים, כתיבת תוכנה או קוד ונחקור את האפשרויות לעבודה עם התוכנה או החומרה שיוטמעו באבזרים. כל קבוצה תבצע 4 תרגילים קצרים ופרויקט מרכזי, שילכול פרוטוטייפ עיצובי, והדגמה של הטכנולוגיה והקונספט (בסרטון ו/או מודל עובד). על מנת למקד את המאמצים הטכנולוגיים ולאפשר פיתוח עיצובי של מוצרים, נגדיר מספר 'קייטים טכנולוגיים' המכילים רכיבים המוגדרים מראש, מהם תוכל הקבוצה לבחור את הטכנולוגיה המתאימה לפרויקט המרכזי שלה. דרישות: פתיחות טכנולוגית ויכולת טובה לעבודה בצוות. רצוי ידע בתוכנות מידול דוגמת solidworks ו/או תוכנות גרפיות. הציון מורכב מסך כל התרגילים והפרויקט המסכם, נבחן את עומק המחקר הקונצפטואלי והטכנולוגי, פיתוח המוצר וטכניקות העבודה והקראפט, ניתן משקל גם לנוכחות בשיעורים, גישה והשתתפות.

המרחב הציבורי של האמנות: פיתוח פרויקטים במרחב הציבורי
The Art of Public Space: Development of Art Related Projects at Public Spaces

מרצים: איתן שוקר, ד"ר דיאגו רוטמן

סמסטר ב'

אפשרות לכתובת עבודה במסגרת המחלקה להסטוריה ותיאוריה, 1 נ"ז הקורס מעניק לסטודנטים ארגז כלים לפיתוח ומימוש פרויקטים יזמיים, המשלבים דיסציפלינות ותחומי ידע שונים, המתרחשים במרחב הציבורי. הקורס יעניק כלים לניתוח ביקורתי של פרויקט אמנות, תוך בחינה של ההקשרים החברתיים, הכלכליים, הפוליטיים והאתיים. נסקור פרויקטים אמנותיים המתרחשים מחוץ לגלריות ומוזיאונים, בזיקה ישירה לקהילה, או כתגובה למציאות החברתית, הכלכלית או הפוליטית בה הם מתקיימים, תוך בחינת המתח שבין אמנות לאקטיביזם. במהלך הקורס הסטודנטים יתנסו בשני תרגילים של התערבות (Intervention) במרחב הציבורי, בעבודה בקבוצות קטנות המשלבות סטודנטים ממחלקות שונות לבניית מיני פרויקטים המשלבים תחומי ידע שונים. הקורס משלב תיאוריה עיונית ופרקטיקה מעשית ומעניק כלים ראשוניים באמצעותם הסטודנטים יוכלו:

- לפתח קונספט של פרויקט אמנותי המשלב תחומי ידע מתחומי העיצוב, האמנות והקהילה.
- לערוך תחקיר הנוגע לקהילה ספציפית, מרחב ציבורי ותקדימים רלוונטיים.
- לפתח תוכנית עבודה הכוללת בניית תקציב ומיפוי שותפויות אסטרטגיות אפשריות.
- לנתח יסודות הפקה ואוצרות של הפרויקטים.
- לכתוב ולהגיש הצעה מפורטת לפרויקט רב תחומי במרחב הציבורי.
- ליצור אמנות במסגרת של קולקטיב
- לפעול עם קהילה.

דרישות הקורס:

- השתתפות פעילה ולמידה של פרויקטים מרכזיים בתחום
- ביצוע של שני תרגילים במרחב הציבורי המממשים את הכלים שנלמדו בקורס
- הגשה סופית: (בקבוצות קטנות) הצעה לפרויקט במרחב הציבורי או ניתוח של פרויקט קיים.

ציון:

- 20% השתתפות פעילה בשיעורים
- 25% תרגיל ראשון
- 25% תרגיל שני
- 30% הגשה סופית

דימוי ומציאות

מרצה: חן שפירא

סמסטר ב'

הקורס מתמקד בבחינת ההיבטים הפוליטיים והחברתיים בעבודת האמן. במהלך הקורס נשאל מהו ההיבט הפוליטי? נעסוק בפוטנציאל הפוליטי חברתי של האמנות, נשאל על המודעות הפוליטית של אמנים ומעצבים ונבחן את פעולת האמנות או העיצוב כפעולה פוליטית, חברתית ותרבותית. הקורס בוחן פרספקטיבות ונקודות מבט שונות בתוך מציאות החיים בירושלים, מתוך מחקר והיכרות עם סוגיות אקטואליות ועם האמונות, הנראטיבים והקבוצות השונות בעיר. במהלך הקורס נצא מן האקדמיה החוצה אל המציאות בירושלים: נתבונן במציאות הסובבת באמצעות היכרות ולימוד מעשי של מקומות טעונים, רבי משמעות כגון גדר הפרדה, שכונת שייח ג'ראח והכפר ליפתא. נשאל מחדש מהו דימוי ומהי המציאות, בעזרת שילוב של דרכי חקר עם פרקטיקות שונות של עבודה בשדה. נתבונן, נכיר ונלמד מודלים שונים של פעולה אמנותית פוליטית בארץ ובעולם. במהלך הקורס נבחנות מחדש תפישות והנחות ביחס לזהות, למקום ולחברה, ביחס למוכר, וביחס ללא מוכר, לאחר. נתבונן בעיר המאוחדת ונשאל על תפקידו של האמן בתוך מציאות של קונפליקט, ועל תפקידה של האמנות בתוך מציאות חברתית, פוליטית ולאומית מורכבת ומתוך היכרות והכרה בקיומם של נראטיבים שונים, פרשנויות שונות וקריאות שונות של זהות במרחב.

כתיבה והשראה (WRITING AND INSPIRATION)

מרצה: אורלי קסטל-בלום

סמסטר ב'

הקורס מיועד לכל החפץ בהעשרה בתחום הכתיבה והביטוי בכתב ובעל פה וברכישת ארגז כלים כאומן וכיוצר. במהלך הקורס יתוודעו התלמידים לסופרים גדולים מן העולם ומן הספרות העברית. הם ילמדו על השימוש במלה הכתובה ועל אופנים לכתיבת טקסט ספרותי או אחר וכיצד לפרוש את שיש להם לומר על פני רצף הטקסט. התלמידים יקבלו תרגילי תיאור, דיאלוג, פתיחות, בניית גיבור, השגת אמפטיה לגיבור ויכירו טכניקות ספרותיות כמו "גילוי איטי", "בניית פערים", "מבע משולב", וגם יכירו צורות כתיבה שונות: גוף ראשון, גוף שלישי וגוף שני. בין התרגילים: תיאור חדר ילדות, סיפור קצרצר של תאונת פגע וברח שבה עליהם ליצור הזדהות עם הפוגע, בניית הקומפוזיציה של הסיפור, יצירת טקסט וסאב-טקסט וגם תרגיל חשוב של תרגום לעברית של סיפור קצר של המינגווי. התלמידים יקראו בקול את התרגילים בכיתה קריאה צמודה (מילה אחר מילה) ומתוך טעויותיהם – ילמדו. כמו כן יתוודעו לדרכים שונות ליצור השראה, לקבל השראה ולהשתמש בה. מטלות: במהלך הקורס- תרגילים לשם המחשת טכניקת ומהות הכתיבה, כאמור, תרגום סיפור של המינגווי, וסיפור קצר לסיום הקורס.

גם תלמידים שאינם מתכוונים להתמחות בכתיבה ייצאו מן הקורס עם יכולת לכתוב ולנסח רעיון או התרחשות ויכולו להשתמש בידע זה לניסוח וכתובת רעיונותיהם גם אם הם עוסקים בתחום שאינו ורבלי, אך זקוקים לידע כיצד ליצור עניין אצל הקורא בין אם הוא מבקר בתערוכה או כל בעל עניין אחר. הציון יורכב מרמת התרגילים ומהשתתפות אקטיבית בשיעורים.

טרנסמדיה 360

מרצה: פרופ' חנן קמינסקי

סמסטר ב'

הקורס יבחן את ההזדמנויות החדשות העולות מהתפתחות התקשורת הדיגיטלית ואת הנגישות הפשוטה יותר לאמצעי הפקה חדשים. הוא יעסוק בפיתוח פורמט (סידרת תכניות) לאינטרנט, לטלוויזיה, לקולנוע או לכל מדיה ידועה או בלתי ידועה אחרת שתפעל לחוד, כ- CROSS MEDIA או כ- TRANSMEDIA. הוא יכלול מפגשים עם אנשים מגופי שידור שונים, הרצאות, צפייה וניתוח של פרויקטים תקשורתיים חדשניים. הקורס גם יתייחס לנושא האתיקה בתקשורת המונים. הפרויקטים שיפותחו בזמן הקורס יוצגו בפני מנהלי הקרנות לטלוויזיה ולקולנוע (Pitch).

"ארכיטקטורה ויצורים אחרים: עיצוב ואי-עיצוב בסביבה הבנויה הישראלית"

מרצה: יז'י מיכלוביץ

סמסטר ב'

מטרת הקורס היא לשפוך אור על המרכיבים השונים של ייחודיות המראה (look) של הסביבה הישראלית הבנויה, וזאת תוך התחקות אחרי, תיעוד וחקר הצורות השונות והדינאמיקה הסבוכה שבין אובייקטים מעוצבים (ארכיטקטורה, עיצוב עירוני כגון מדרכות, שטחים ירוקים, עיצוב גרפי מסחרי וכו') מצד אחד, לבין תהליכים של "אי-עיצוב" (אנטרופיה – שחיקה ובלאי; יוזמות עיצוביות פרטיות לא מתואמות כגון צורות גיזום של גדרות חיות, שילוט עצמאי, "ארכיטקטורה" כלומר, ארכיטקטורה עצמאית (vernacular architecture), כגון צנרת נוספת על גבי בניינים, שיפוצים של תריסים חיצוניים וכדו') מצד שני. הטענה שתוצג בפני התלמידים ושאותה הם יבדקו במהלך הקורס היא שייחודיות המראה של הסביבה הישראלית הבנויה מתגלה כהכלאה או כסמיכות – במינוחים שונים – של עיצוב ואי-עיצוב. אתר בניה ישמש דגם חזותי של הסביבה הנ"ל, בשל הריכוז המתקיים בתוכו בין עיצוב (בניה, איסוף, גימור, אוריינטציה אנכית וכו') לאי-עיצוב (הרס, פיזור, אי-גימור, אוריינטציה אופקית וכו') וכן בשל פריסה באתר אחד בסמיכות גדולה של שלבים שונים של עיבוד חומר וכן שלבים שונים של תהליכי עיצוב. השלב הראשון והעיוני של הקורס יוקדש לדיון שיטתי במושג אי-עיצוב, כלומר עיצוב ע"י מעצב לא תבוני, אשר בהקשר הסביבה הבנויה מורכב מ-4 תהליכים: (א) entropy (עיצוב ע"י אנטרופיה) – פיזור, סידוק, התפוררות, דליפה, נזילה וכדו' (כאשר חורבה משמשת דגם חזותי של עיצוב זה);

(ב) עיצוב ע"י התווספות הדרגתית (שכבות צבע, אספלט, ריצוף, אבק וכדו');

ג) עיצוב ע"י אסון (גרסאות שונות של רעידת אדמה);

ד) התחברות יזומות מקומיות לא מתואמות לכדי שלם בעל הגיון, כמו מראה שכונה או עיר (התהוות המורכבות- emergence of complexity).

כמו כן נדון במושג של "מחקר אמנותי" תוך הצגה של מספר אמנים שעבודתם בנויה גם כחקר מציאות. בהמשך התלמידים יתבקשו לבצע מספר מטלות מעשיות שכולן עוסקות ב"הבלתי נראה מרוב שהוא נראה" (looking at the overlooked) ובדרכים להעברת אינפורמציה בצורה דחוסה וויזואלית.

מוזיקה חזותית

מרצה: אשר ארנון

סמסטר ב'

אמנות המאה העשרים משופעת במהלכים של ניפוץ מוסכמות ובחינת תבניות ואופני פעולה תוך מתיחת גבולות המדיומים המוכרים, חצייתם ויצירת טריטוריות חדשות. בהקשר זה מעניינת במיוחד ההיקסמות והמשיכה ההדדית בין האמנויות החזותיות לבין המוזיקה. טכנולוגיית ההקלטה שחררה את הצליל מהגורם המחולל אותו ואפשרה לחקור את הקול (sound) כ"חומר" העומד בזכות עצמו ולהשתמש בו ליצירת מוזיקה בעלת מאפיינים "קונקרטיים" המתייחסים למציאות, דבר שאפיין את האמנות החזותית עד אז. מאידך השינוי שחל בתפיסת הדימוי כייצוג של מציאות והדגשת המרכיבים הקונסטרואליים והמופשטים שלו, קירב את האמנויות החזותיות לתפיסת המוזיקה כאמנות "טהורה" במופשטותה, שאינה ייצוגית ושמתיימרת בה זהות מוחלטת בין חומר, צורה ותוכן. מהשראה הדדית זו נוצרו מאז ועד היום עבודות רבות על ידי יוצרים משתי הדיסציפלינות שחוללו שינוי בתפיסות העקרונות והאסתטיות של התחומים לצד יצירת תבניות ואופני פעולה המשלבות ביניהן. את המושג "מוזיקה חזותית" טבע האמן ומבקר האמנות הבריטי רוג'ר פריי ב-1912 בהתייחסו לעבודתו של ואסילי קנדינסקי אשר השתמש כאמנים בני דורו ואחריו במוזיקה כהשראה ליצירת אסטרטגיות של הפשטה חזותית על ידי אנלוגיה למבנים ומהלכים מוזיקליים. משם התפתח המושג כהגדרה לאסטרטגיות נוספות עבור עבודות חזותיות מבוססות ציר זמן שפועלות על פי מנגנונים מוזיקליים (עם או בלי סאונד) וכן למהלכים של תרגום ישיר בין סאונד לצורה וההפך. אסטרטגיות אלו המתבססות על יחסי גומלין ישירים בין החזותי והקולי, מוטמעות כיום בהקשרים אמנותיים ועיצוביים מגוונים כוידאו קליפים, וידאו ארט, מיצבים, מיצגים, מופעי מוזיקה ומחול, ממשקי מחשב וכלים מוזיקליים דיגיטליים. הקורס "מוזיקה חזותית" הינו בין תחומי ופונה לסטודנטים/יות מכל מחלקות בצלאל ומטרתו ברור סוגי הקשרים האפשריים בין מוזיקה לאמנויות החזותיות, העיצוב והאדריכלות ויישומם בתחומי הפעולה השונים של תחומי ידע אלו. הקורס פונה לסטודנטים/יות אוהבי/ות מוזיקה ואינו דורש ידע קודם בתחום. הקורס "מוזיקה חזותית" יתנהל בשיתוף פעולה עם קורס "מבנים וצורות" שמתקיים במקביל באקדמיה למוזיקה ולמחול בירושלים בהנחייתו של פרופ' אמנון וולמן. בחלקו הראשון של הקורס נתרגל באופן מעשי ורעיוני את סוגי הקשר במטרה לבסס תובנות של תחביר משותף

בין המימדים החזותיים לאלו המוזיקליים. בחלקו השני יזמו ויבצעו משתתפי/ות הקורס פרויקט אישי במדיום על פי בחירתם/ן ועל פי תחומי העניין והמיומנויות שלהם/ן. הפרויקט יעסוק בפרשנות הדו כיוונית בין האמנויות החזותיות למוזיקה. הקורס, שהינו קורס מעשי עם דגש על הפן הניסויי והחוויתי, יעסוק גם בצדדים תיאורטיים של המדיומים השונים ובהיסטוריית חיפוש הקשר ביניהם על ידי אמנים, מעצבים ומוזיקאים מתחילת המאה העשרים ועד זמננו.

הציון בקורס יקבע על פי השקלול הבא:

נוכחות והשתתפות פעילה בשעורים- 20%

הערכת תרגילים בחלק הראשון של הקורס- 30%

הערכת פרויקט בחלק השני של הקורס- 50%

החברה בראי הקריקטורה

מרצה: מישל קישקה

סמסטר ב'

הקריקטורה היא חלק בלתי-נפרד מהעיתונות מאז היוולדה והיא עוסקת בביקורת ובשחיטת פרות קדושות בחוצפה בריאה. עולם הקריקטורה סוער ונסער, חופש הביטוי מאוים ומנסיים להגביל או לצמצם אותו בכל מקום, ואף לבטלו כליל. אם העיתונות מכונה "כלב השמירה של הדמוקרטיה", הקריקטורה ללא ספק גם נובחת וגם נושכת. הקורס יעסוק בקריקטורה חברתית הן בהיבט היצירתי והן בהיבט המחקרי. כל סטודנט יבחר נושא אחד קרוב לאג'נדה החברתית שלו, ילמד אותו לעומק וייצור עליו קריקטורות במהלך כל הסמסטר. הוא יתקוף את הנושא מזוויות שונות, באמירות אישיות ויצבור גוף עבודות משמעותי. חופש הביטוי יהיה נר לרגלינו וכל אחד יבדוק את גבולותיו. העשייה הכיתתית תעמוד בבסיס דיונים פתוחים שנקיים ביחד. במקביל נבקר במוזיאון הישראלי לקריקטורה בחולון ונקבל הדרכה ממנהלת הארכיון ומהאוצרים. ניחשף ליצירה של חלוצי הקריקטורה הישראלית, נבין אלו נושאים העסיקו אותם בעבר ומה הרלוונטיות שלהם כיום. כל סטודנט יכתוב עבודה אישית על קריקטוריסט או נושא לפי בחירתו. בסוף הסמסטר יגיש כל סטודנט חוברת כרוכה המקבצת את גוף עבודותיו לצד העבודה הכתובה.

דרישת פס:

על הנרשמים להיות בעלי שליטה טובה ברישום ובטכניקות איור.

Fabrication

מרצה: אריאל בלונדר

עבור סטודנטים ממחלקות: ארכיטקטורה, צרפות ואופנה, עיצוב קרמי וזכוכית, עיצוב תעשייתי. הקורס יתקיים במהלך חופשת קיץ במהלך חודשים אוגוסט - ספטמבר מועד מדויק יפורסם בהמשך)

מטרת הקורס היא לבחון כיצד טכניקות ומתודות מעולם האופנה יכולות לקבל תרגום לעולם האדריכלות, וכיצד בכוחן להציע מבנים חדשים מבוססי אריג. עושר צורני, גמישות, מורכבות גיאומטרית ואורנמנטיקה נמצאים במרכז השיח האדריכלי כיום, ומהווים אתגר ממשי לייצור ומימוש בשיטות הבניה המקובלות. עבור מעצבי האופנה והטקסטיל, אלו תוצרים טבעיים לעיסוק בחומר הגמיש, המתאים עצמו למורפולוגיות המורכבות של גוף האדם. הקורס מבקש לעשות שימוש חדשני במתודות מעולם הטקסטיל, לטובת יצירת מבנים קשיחים בחומרים מרוכבים, ליצירת מחסה וחלל. עיקר הקורס הינו עבודה אקספרימנטאלית מעשית בחומר גמיש (אריגים), ליצירת סטרוקטורה קשיחה בצורניות עשירה ומורכבת, המקשרת בין עולם האופנה לעולם הארכיטקטורה, תוך קבלת השראה ממתודות עבודה קרמיות להקשחת טקסטיל. הסטודנטים יעבדו בקבוצות הטרוגניות מהמחלקות השונות ויצרו אלמנט הצללה בגודל 1:1, במעין פביליון קבוצתי.

פרויקט נהר ירושלים*

פעולה אמנותית במרחב העירוני

מרצות: סיגל ברנר ופני הס יסעור

סמטר קיץ'

הקורס יתקיים במרכז העיר ירושלים בראשית ספטמבר במשך שבועיים חמישה ימים בשבוע 4 שעות ביום.

מתוך שהייה ושיטוט במרחב העיר ירושלים, הכרות עם אירועי הקיץ המתרחשים בה, מפגשים עם אמנים הפועלים במרחב העיר והכרות עם עבודות אמנות אורבנית מערים שונות בעולם, ניצור התערבויות אמנותיות תלויות מקום (Site Specific). נעשה זאת תוך שימוש בפרקטיקות אמנותיות מגוונות כגון: סיורים אורבניים, משחקים עירוניים, מיצבים ומיצגים. הפעולות יתקיימו במרחבים שונים במרכז העיר, תוך ניסיון לבחון את הגבולות המוסכמים בין היוצר והמעשה האמנותי, בין התושב ועובר האורח, כמו גם את מערכת המושגים הרלבנטיים: הזכות לעיר, פעולה אזרחית, עיצוב חברתי, אמנות אורבנית ועוד. סטודנטים בתכנית חילופין מוזמנים להצטרף.

* מחווה לעבודה סביבתית קונספטואלית של יהושע נושטיין עם ג'ורג'ט בלייה וג'ררד מרקס,

ירושלים 1970

קטן זה יפה

מרצים: אלעד פרסוב, רותי קנטור, ברק פלמן

סדנה אינטנסיבית, בינתחומית ובינלאומית של שבוע אחד לעיצוב מקיים (Sustainable Design) אשר תועבר במקביל בירושלים ובעיר נוספת בעולם (בשנה שעברה הקורס התבצע בשיתוף עם Sansad's Institute of Environmental Architecture Mumbai הסטודנטים ילמדו מתודות מחקר בינתחומית המשלבות היבטים סביבתיים וחברתיים וישתפו עם עמיתים בחו"ל פעולה בפיתוח פתרונות עיצוביים מקיימים עבור אוכלוסיות מרקעים תרבותיים שונים. הקורס יתמקד בפיתוח דרכים לשילוב ידע ופרקטיקות עבודה מדיסציפלינות שונות לצורך עיצוב פתרונות מערכתיים.

The Third Teacher: Learning Environments Design Lab

המורה השלישי - מעבדה לעיצוב מרחבי למידה

מרצים: יוסי ברקוביץ ועידו גינת

המעבדה הבין-תחומית לעיצוב מרחבי למידה מבקשת לבחון את הקשר בין עיצוב רב-מימדי לבין פדגוגיה וחינוך, ואת המשמעויות המרחביות והעיצוביות שיש לשינויים העוברים על העברה וצריכה של ידע בעידן הדיגיטלי. בישראל ובעולם קיים דיון ער סביב הדרך בה אנו לומדים. המודל של בית הספר כשריד של המהפכה התעשייתית מאתגר בתפיסות ביקורתיות שרואות את התלמיד כדמות פעילה ויוזמת. בהדרגה מחלחלת ההבנה, בכל שכבות מערכות הלימוד, שבנוסף למורה ולמודל הלימוד הפרונטלי, קיימים גורמים נוספים הלוקחים חלק בתהליך ושמעצמים את בניית הידע - התלמידים, הקהילה, ומרחבי החינוך הפיזיים והוירטואליים. אנו מציעים להפוך את המעצבים לסוכנים אקטיביים, אשר תפקידם להנהיג "מחשבה עיצובית" המאחדת ראייה בין-תחומית בעולם החינוך הדינמי והמתחדש. אנו ננתח מודלים קיימים של חינוך ונצא מתוכם לחשיבה יצירתית וביקורתית על הקשר בין דרכי הוראה ומרחבי הלמידה. בין היתר, נבין את יחסי הגמישות של המרחב הפיזי והוירטואלי, נשאל לגבי חלוקת התפקידים המתקיימת ביניהם, כיצד ניתן לחבר ביניהם, ואיך זה בא לידי ביטוי בחיי היום-יום. שיטות העבודה שלנו יהיו היברידיות ויתבססו על כלי עבודה מדיסציפלינות של ארכיטקטורה, תקשורת חזותית, עיצוב המוצר ועוד. הסטודנטים יעבדו על מספר תרגילים מעשיים בקבוצות מעורבות (תלמידים ממחלקות שונות בכל קבוצת עבודה). מטרת התרגילים תהיה להציף סוגיות בהן עיצוב יכול לשנות ולפתח פדגוגיות חינוכיות, תוך כדי עידוד ופיתוח חשיבה בין-תחומית ניסיונית. בסיום הקורס, הסטודנטים יגישו ניתוחים כתובים של תובנות התרגילים המעשיים, שיהוו מעין "תכנית עבודה" לסדנאות שיתוף קהילה בפיתוח פלטפורמות עיצוב-חינוך.

** המעבדה מוצעת בהמשך לתכנית העבודה של קבוצת המחקר הרב-תחומית של בצלאל בנושא מרחבי למידה, כחלק מהזרוע הפדגוגית של הקבוצה, ולצורך העמקה וקידום הידע החדשני שהקבוצה מקדמת.